

TeachUP Oktatói Fórum 2020

Összefoglaló

2020.02.10-én és 2020.02.13-án harmadik alkalommal került sor TeachUP Oktatói Fórumra. A két esemény tematikája azonos volt: a jelenlévők egy irányított böngészés keretében betekintést nyertek a TeachUP kurzusok tartalmaiba, majd a TeachUP bevélelviszvgálat előzetes eredményeit megismerve vitatták meg az alkalmazott támogatási formák sajátosságait. A két eseményen részben hasonló, részben eltérő vélemények hangzottak el; jelen összefoglalóban mindkét esemény megállapításai szerepelnek. A dokumentumban foglaltak nem tekinthetők az Oktatási Hivatal hivatalos álláspontjának.

Résztevők által képviselt intézmények:

Debreceni Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Miskolci Egyetem, Tempus Közalapítvány, Pécsi Tudományegyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Oktatási Hivatal

Résztevők szerepkörei:

pedagógus (köznevelés), oktató (felsőoktatás), oktató (felnőttképzés), koordinátor (pedagógus-továbbképzés), szaktanácsadó, mentor, kutató, vezető, tartalomszolgáltató, e-learning portál adminisztrátor

A magyar nyelvű kurzus tartalmak jelenleg archivált formában, támogatás nélkül érhetőek el a [European Schoolnet Academy](#) felületén. Az Oktatási Hivatal a kurzusok akkreditálását végzi, más szereplők szabadon ([Creative Commons 4.0 licenc](#) alapján) átemelhetik a tartalmakat saját e-learning keretrendszerükbe és adaptálhatják azokat.

KURZUS TARTALMAK, INDOKOLTSÁG

A 2020-as oktatói fórum résztvevői a korábbi fórumok résztvevőihöz hasonlóan úgy vélekednek, hogy a TeachUP kurzusok témái relevánsak. Bár a legtöbb egyetemen szerepelnek ezek a témák a tanárképzés anyagában, továbbra is szükség van ezek bemutatására. A pedagógusok nem egységesen használják a kapcsolódó fogalmakat sem, de az elméleti háttér ismerete még nem elégséges a sikeres gyakorlati alkalmazáshoz. Ez egy folyamatos munka, amiben segítségre, inspirációra van szüksége a kezdő és a gyakorló pedagógusoknak is.

A kreatív gondolkodás fejlesztése talán kivétel, ennek a témának a bemutatása ritkán történik gyakorlatias módon, és különleges, hogy a TeachUP programban ez megjelenik.

A TEACHUP KURZUSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

A résztvevők főbb meglátásai a TeachUP kurzusok jövőbeni alkalmazásáról

Tanártovábbképzés

- A tanártovábbképzés területén dolgozó kollégák többen is **jól hasznosítható lehetőségnek** gondolják a TeachUP kurzusokat, vagy az ezekhez hasonló online kurzusokat.

- Intézményvezetők számára biztosan vonzó a helyettesítés nélküli továbbképzés lehetősége, ugyanakkor a pedagógusnak **ugyanúgy időre, energiára van szüksége** a kurzus elvégzéséhez, amit nem könnyű megteremteni.
- A **népszerűségét nehéz előre megjósolni**, egyesek szerint biztosan lesz rá igény, mások munkaigényesnek tartják, ami riasztó lehet. Jelenleg a blended képzésekkel van inkább tapasztalat, ezek nem különösebben népszerűek a pedagógusok körében.
- Az **órávázlat készítést** nagyon hasznos, gyakorlatias feladatnak tartják a résztvevők.
- Egy résztvevő a **tanári digitális kompetencia** fejlesztésének lehetőségét látja az online kurzusokban, mivel a tanárok digitális kompetenciája nagyon különböző, és probléma, hogy sok tanár járatlan ezen a területen. Kérdés, hogy a tantestületben jelenlévő jártasabb pedagógusok tudnak-e „kovász”-ként hatni a többiekre.
- A digitálisan kevésbé jártas pedagógusoknak kellene minél több olyan helyzetet teremteni, amelyben eleinte nem az osztályteremben, éles helyzetben, de mégis **a munkájuk érdekében használnak digitális eszközöket**.
- A kurzustartalmak kritikájaként fogalmazódott meg, hogy a bemutatott helyzetek egy része **nehezen képzelhető el magyar kontextusban**, és bár ezek kifejezetten inspirálóak, könnyebb lenne megszólítani a pedagógusokat magyar környezetben játszódó hasonló videókkal. Ilyen tartalmak készítésére kifejezett szándék mutatkozik a Tanulás Jövője MOOC-ot gondozó Tempus Közalapítványnál.

Tanárképzés

- A tanárképzés területén dolgozó kollégák visszajelzése szerint a TeachUP kurzusok **jó minőségűek**.
- Több egyetemen is túlnyomórészt csak pdf és ppt fájlok megosztására használják az e-learning keretrendszert, de törekvés lenne arra, hogy ez megváltozzon. Egy kolléga a **kurzusfelületen zajló kommunikációt** emelte ki, mint számukra inspiráló fejlesztési lehetőséget.
- Több egyetem képviselője **ajánlani fogja a kurzustartalmakat** kollégáinak.
- Megfogalmazódott a konkrét kurzustartalmak használatának szükségessége a tanárképzésben, és a résztvevők bátorították a TeachUP szakmai csapatot, hogy tovább keressék a kapcsolódási pontokat a tanárképző intézményekkel. A tanárképzés képviselői szerint a jelenlegi gyakorlatba **kurzusok tartalmilag beilleszthetőek, a feldolgozás során alkalmazott módszerek viszont gyakran eltérnek**, ezért jelentős módosításra lenne szükség.

Általános megjegyzések

- A résztvevők beszélgettek az online kurzusok során zajló **aszinkron kommunikációról**, és hogy ez miként befolyásolja a tanulási folyamatot. Egyrészt lehetőség van azonnali vélemény, reakció megfogalmazására, és nem csak egy résztvevő véleményét hallgathatjuk meg, ugyanakkor a beszélgetések akadoznak az időben eltoltt kurzusvégzés miatt.
- A résztvevők körében közös gondolkodás indult el arról, mennyire legyenek „konyhakészek” a pedagógusok számára kínált szakmai fejlődést szolgáló tartalmak. Egyetértés alakult ki abban a tekintetben, hogy bár kívánatos lenne, hogy minden tanár a saját módszereit dolgozza ki, de sokak számára **vonzóbbak a kész tartalmak**, és riasztóak a sok egyéni hozzáadott munkát követelő eljárások, különösen azokon a területeken, amelyeken még járatlanul mozognak. **Szükség van mindkét típusú tartalomra**, hogy a kezdő és a haladó pedagógusokat is meg lehessen szólítani. (A TeachUP szakmai csapat véleménye szerint a TeachUP kurzusok inkább

a „nem konyhakész” kategóriába sorolhatók: azonnal hasznosítható óravázlat, feladatleírás szinte nincs, és adaptációt igényel a külföldi környezetben játszódó, más tantárgyat és más életkorú tanulókat szerepeltető jó gyakorlatok beépítése a saját gyakorlatba.)

- Többen megfogalmazták, hogy a kurzusok egyes elemei, videók, feladatok kiemelhetőek és **felhasználhatóak lennének jelenléti alkalmakon is**, mind a tanárképzésben, mind a tanártovábbképzésben – beleértve a szaktanácsadói munkát is.

TUTORÁLÁS

A résztvevők megismerték a TeachUP beérvizsgálat előzetes eredményeit, amelynek főbb tanulsága, hogy a bemeneti kérdőív és a résztvevői aktivitás alapján felajánlott tutori segítség úgy volt hatással a gyakorló pedagógusok teljesítésére, hogy magát a segítséget alig vették igénybe. A tanárszakos hallgatók teljesítésére nem volt hatással a tutorálás felajánlása.

A résztvevők főbb gondolatai a tutorálásról, és annak TeachUP projektben alkalmazott változatáról

- Az online tutorálás egyik legnagyobb kihívása a résztvevők szerint, hogy kialakuljon egy **bizalmi légkör**, ne legyen „korrepetálás” hangulata. Ebben a tutorálást bevezető kommunikációnak nagy szerepe van. Egyesek számára fontos, hogy a tutorról elérhető legyen fénykép és bemutatkozó szöveg; szakmailag hiteles személytől vennének igénybe segítséget.
- A résztvevők többsége egyetértett abban, **hogy a tutorálás igénye a résztvevőben kell, hogy felmerüljön**. Különböző ötleteket fogalmaztak meg a résztvevők arra vonatkozóan, hogyan lehetne időről időre nem toladó módon felkínálni a tutorálást – lehetőség szerint mindenkinek. Nyitott kérdés maradt, a tutorálás széleskörű felkínálásával nem veszíti-e el a szervező azokat a költséghatékonysági előnyöket, amelyekre a tömeges online kurzus szervezésével szert tehetne.
- A résztvevők egy másik része a **bemeneti kérdőív módosításában** kereste a segítségre szorulóknak jobb beazonosításának lehetőségét (pl. tanulási stílusok, hajlandóság segítség elfogadására).
- **A résztvevők maguk nagyon különbözően viszonyulnának a tutorálás lehetőségéhez**. Egyesek kifejezetten tartózkodnának a tutorálástól (maguk akarnak megoldani a problémáikat), míg mások szívesen igénybe vennék. Egy részük inkább a kurzus elején, mások inkább a záró feladatnál vennék igénybe a segítséget. Van, aki leginkább technikai, míg mások inkább szakmai kérdésekben fordulnának tutorhoz.
- Adott esetben nehéz lehet gyakorló pedagógusként segítséget kérni szakmai területen, és ezáltal beismerni a problémát. Ez a **tanulásról alkotott attitűddel** is összefügg – lezártnak tekinti-e a pedagógus az élete tanulási szakaszát?
- A résztvevők szerint azért működött a tutorálás felkínálása a tanároknál, mert **biztonságérzetet** adott. A hallgatóknál azért nem működhetett, mert
  - egymástól kérnek inkább segítséget
  - nem érzik magukat egyedül, elhagyatva az online térben (bár a fiatalok nem mind egyértelműen nyitottak az IKT-ra)
  - **sok médiaüzenetet kapnak a nap folyamán**, és elsikkadnak felettük.
- A résztvevők felvetették, hogy a kurzust elvégző tanárok, hallgatók esetleg **„offline” segítséget** kérhetnek a környezetükben valakitől. Ez hatékony segítségkérési stratégia lehet, de a kurzus meghirdetői nem szereznek róla tudomást. Azonban bátorítani lehet munkaközösségeket, hogy együtt végezzék a kurzust.

LEMORZSOLÓDÁS

A résztvevők főbb gondolatai arról, hogyan lehetne az online kurzusokban csökkenteni a lemorzsolódók arányát

- A lemorzsolódás okai a résztvevők szerint elsősorban az **időhiány**. Az élet mindennapi problémái elterelik a fókuszot a kurzusról.
- A motiváció hiányát okozhatja előzetes tájékozatlanság, **esetleg csalódás**, mert a résztvevő nem azt kapta, amit várt. A pedagógusok egy részének nincs türelme az elméleti alapokhoz, pedig ez is fontos lenne a módszertan helyes alkalmazásához.
- Döntés kérdése, hogy **mire fókuszál a kurzus**, ez nem lehet minden célcsoport számára egyformán kedvező. Jó, ha a tartalom összeállítását igényfelmérés előzi meg (ahogy ez a TeachUP esetében is történt).
- Lemorzsolódást okozhat az önszabályozó tanulás is, ami pedig kívánatos készség lenne: akadhat olyan résztvevő, aki **kiválogatja a számára érdekes tartalmakat**, és szándékosan nem végzi el a teljes kurzust.
- Egy résztvevő szerint nem egy erős ok, hanem **sok kis ok** állhat a lemorzsolódás hátterében.
- A kurzus videók és a felület **technikai minősége** is bírhat megtartó vagy eltántorító erővel. Az ideális kurzus kialakításának szabályairól számos szakirodalom áll rendelkezésre.
- Van, akit az **motivál, ha fizet** a kurzusért – vagy a tanúsítvány megszerzéséért: ennek a modellnek van nemzetközi gyakorlata.
- Vannak, akiket az aktív elemek riasztanak el a kurzus elvégzésétől: a tudásmegosztás és a saját óravázlat készítése. **Passzív befogadó szerepben szívesen navigálnának** a kurzusban (ahogy az internethasználati szokásaikat is inkább a tartalomfogyasztás, és nem az értékteremtő tartalomelállítás jellemzi).
- Egy hozzászóló **anonim módon gyűjtené a résztvevők kérdéseit**, hogy bátrabban megfogalmazzák a problémákat, és így segítséget kapjanak.
- Résztvevőink szerint nagy lehetőség van a játékosításban, és az egészen kis tartalmi egységek elvégzése után is **bedzsek, pipák, előrehaladást jelző, esetleg humoros elemek** alkalmazásának. Szintén a játékosításból ismert motivációs elem a közösséghez tartozás érzése és az együttműködés – például ha résztvevőnek tanulópartnere van, vagy ha van lehetőség offline megismerni egymást. Egy másik résztvevőnk figyelmeztetett arra a gyakori hibára, ha a játékosítás csak elemeiben jelenik meg, és nem hatja át a teljes kurzus dizájnját.
- Fontos, hogy a kurzus körül **aktív közösség alakuljon ki**. A moderátorok bátoríthatják, dicsérhetik a hasznos hozzászólásokat. A kurzusban aktív, véleményvezér résztvevők számára külön státuszt, lehetőségeket kínálhat fel a kurzus, és ezáltal fenntarthatja a közösségi aktivitásukat. Fontos az is, hogy többféle kommunikációs csatorna is rendelkezésre álljon, a résztvevők változatos módokon kerülhessenek egymással kapcsolatba.

TÁRSÉRTÉKELÉS

A résztvevők megismerték a TeachUP társértékeléseket és szakértői értékeléseket összevető vizsgálatának eredményeit, amelynek főbb tanulságai, hogy a társértékelők egy szűkebb, a szakértők egy tágabb skálán pontoztak, a szöveges értékelések pedig a szakértők esetében valamivel részletesebbek és konkrétabbak voltak. Az eredmények hasonlóak voltak, a résztvevők pedig összességében jó minőségűnek ítélték meg a társértékeléssel záruló kurzusokat.

A résztvevők főbb gondolatai arról, alkalmazható-e, és ha igen, milyen feltételekkel az online kurzusokban a produktumok társértékelésének módszere

- A sikeres társértékeléshez **részletes és világos szempontrendszer szükséges.** (Ez mindenfajta értékelésnél alapvetés kellene, hogy legyen.)
- A társértékelés nyitottságot feltételez a résztvevők részéről, partnerségen alapul. **Nagy szüksége lenne a szakmának** arra, hogy a társértékeléshez szükséges viszony kialakuljon a kollégák között, és gyakorlattá váljon a társas visszajelzés. Jól használható visszajelzést adni nem könnyű, ezt is gyakorolni kell, ahogy a társértékelés fogadását is. Általánosan megfogalmazódott, hogy a társértékelésnek van pedagógiai értéke.
- Felmerült az **anonim értékelés lehetősége**, azonban nem alakult ki egyetértés, sokak szerint ezzel egy lényegi eleme veszne el a gyakorlatnak. Egy másik ötlet az volt, hogy a társértékelés készítése is lehetne **választható**, nem kötelező szerepkör.
- Van, akinek **rossz tapasztalatai** vannak a társértékeléssel kapcsolatban: sablonos, érdemi segítség helyett az értékelő szellemességét bemutató, vagy éppen részrehajló társértékelések is születnek a felsőoktatásban. A résztvevők egyetértettek abban, hogy könnyebb a helyzet, ha az érintettek nem ismerik egymást korábbról.
- Az is változtat a helyzeten, hogy az értékelés szerepe pusztán a **visszajelzés, vagy a teljesítés** is ezen múlik. Utóbbi esetben a résztvevők felelősségteljesebb szakértői szerephez kerülnek.
- Többen eljátszottak az értékelések **validálásának** gondolatával – alapul véve, hogy a szakértői értékelés valid – például hogy teszt óravázlatok is kerüljenek a rendszerbe, vagy szűrőpróbaszerűen készüljenek szakértői értékelések is.
- Mások az értékeseket értékeltetnék egy szakértővel, hogy **megtanuljanak a pedagógusok társértékelni.** Felmerült az ötlet esetleg egy videó készítéséről, ahol egy szakértő elmondja és bemutatja, hogy ő hogyan értékeli az óravázlatokat, hogyan ad visszajelzést szövegesen.
- A résztvevők véleménye szerint **a tanártovábbképzésben a társértékelés kiválthatja a jelenlegi tanúsítványszerzési gyakorlatot**, ez feltehetőleg nem járna minőségi romlással.
- A tanárképzés területéről érkezők közül **többen szkeptikusan viszonyultak** a társértékelés alkalmazásához.

3 fő gondolat a TeachUP oktatói Fórum 2020 rendezvényről

A TeachUP kurzusok során alkalmazott több támogatási forma segítheti a **szakmai közösség kialakulását.**

A nyílt online kurzusok lehetőséget teremtenek arra, hogy **a pedagógusok önszabályozó módon viszonyuljanak saját szakmai fejlődésükhöz** – e nélkül az attitűd nélkül viszont kétségessé válik a sikeres teljesítés.

A **kurzusok tartalmi relevánsak**, folyamatosan szükség van ilyen jellegű szakmai tartalmakra. Egyes tartalmakat, különösen a kreatív gondolkodás fejlesztését bemutató videókat jó lenne magyar kontextusban is bemutatni.